

college van burgemeester en schepenen

Zitting van 14 juni 2024

Besluit

A-punt

GOEDGEKEURD

AG VESPA

Samenstelling

Bart De Wever, burgemeester

Koen Kennis, schepen; Jinnih Beels, schepen; Annick De Ridder, schepen; Nabilla Ait Daoud, schepen; Karim Bachar, schepen; Peter Wouters, schepen; Elisabeth van Doesburg, schepen; Erica Caluwaerts, schepen; Tatjana Scheck, schepen

Sven Cauwelier, algemeen directeur

Zijn verontschuldigd:

Koen Kennis, schepen

HD 1	2024_CBS_05209	Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Innovatieve Stadshaven', district Antwerpen - Opmaak RUP. Aanvraag bevoegdheidsdelegatie. Collegiale brief - Goedkeuring
------	----------------	--

Motivering**Gekoppelde besluiten**

- 2022_CBS_10016 - Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Innovatieve Stadshaven. District Antwerpen - Proces- en startnota - Goedkeuring
- 2018_CBS_06286 - Stad aan het Water. Eilandje fase 2. Steenborgerweert - Innovatieve Stadshaven - Goedkeuring
- 2021_GR_00415 - Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Innovatieve stadshaven'. District Antwerpen - Intentie opmaak RUP - Goedkeuring

Aanleiding en context

Het gebied dat we vandaag kennen als “de Innovatieve Stadshaven”, is sinds de invoering van het gewestplan bestemd als ‘Gebieden voor ambachtelijke bedrijven en de gebieden voor kleine en middelgrote ondernemingen’.

Het noordelijk deel van Mexico-eiland en Steenborgerweert werd in 2015 opgenomen binnen het gewestelijk RUP 'Oosterweelverbinding wijziging' met daarin volgende overdrukzones: zone voor landschappelijke en functionele inpassing van wegeninfrastructuur (artikel 0); gebied voor wegeninfrastructuur (artikel 1) en gebied voor ongelijkvloerse wegeninfrastructuur (artikel 2). Binnen de laatste overdrukzone legde het GRUP een verbod op (artikel 2.2) om gebouwen en constructies op te richten andere dan noodzakelijk voor de ongelijkvloerse wegeninfrastructuur, in functie van de ruimtelijke inpassing, ecologische verbindingen, kruisende infrastructuren en leidingen.

In de zitting van 2 december 2016 (jaarnummer 9962) werd, met de goedkeuring van het college van de ontwikkelingsstrategie ‘Innovatieve Stadshaven’, voor de omgeving Eilandje fase 2 en Steenborgerweert de doelstelling naar voor geschoven om ruimte te vrijwaren voor economie op de grens tussen stad en haven.

De ontwikkelingsvisie voor de Innovatieve Stadshaven, goedgekeurd door het college in de zitting van 6 juli 2018 (jaarnummer 6286), legde een eerste ambitieus toekomstperspectief op tafel, die de richting van de verdere transitie van het gebied aanzette. Om zulk toekomstgericht bedrijventerrein vorm te geven werd voor de noordelijke kade van Mexico-eiland, in functie van de toekomstmogelijkheden van watergebonden overslag, een versterkte draagkracht als klanteis opgenomen in het kader van de Oosterweelwerken. Deze klanteis werd opgenomen ter uitvoering van de opdracht voor AG Vespa in samenwerking met SW/MOB zoals opgenomen in bovenstaand besluit: "Afstemmen met project Oosterweelverbinding in verband met draagkracht kade en ontsluiting Mexico-Eiland".

In de zitting van 28 juni 2021 besliste de gemeenteraad (jaarnummer 415) over de intentie tot opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) Innovatieve Stadshaven omdat de bestemmingsmogelijkheden van het gewestplan onvoldoende ruimte laten om de transitie naar een toekomstgericht bedrijventerrein afdoende te begeleiden. Het plangebied van het gemeentelijk RUP Innovatieve Stadshaven omvat het Kempeneiland, Mexico-eiland, Asiadok-Oostkaai en het gedeelte Steenborgerweert tussen Noorderlaan en de spoorweg. Binnen de opmaak van de startnota van dit RUP, werd duidelijk dat artikel 2.2 uit GRUP Oosterweel wijzigingen onvoldoende rechtszekerheid geeft over de mogelijkheid tot het voorzien van overslaginfrastructuur in functie van het gebruik van de kade, waardoor het toekomstig gebruik van de overslagkade ten Noorden van Mexico-eiland onzeker is.

Inmiddels keurde het college op 9 december 2022 de startnota van het RUP Innovatieve Stadshaven goed (jaarnummer 10016).

Juridische grond

Art. 2.2.2, §2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, waarin wordt bepaald dat een planningsniveau een planningsbevoegdheid kan delegeren aan een ander planningsniveau.

De delegatie wordt verleend door de Vlaamse regering, de deputatie, respectievelijk het college. Ze wordt schriftelijk gegeven, uiterlijk op of naar aanleiding van de plenaire vergadering over het plan waarvoor de delegatie vereist is. Het delegatiebesluit bevat een omschrijving van het te plannen onderwerp en van het gebied waarop het plan of planonderdeel betrekking heeft.

Argumentatie

Bij start van de opmaak van het RUP Innovatieve Stadshaven was het strategisch Ruimtelijk Structuurplan Antwerpen (s-RSA) het geldende ruimtelijk beleidsplan voor de stad Antwerpen. Parallel werkte de stad Antwerpen aan een nieuw Strategisch Ruimteplan Antwerpen (SRA), dat door de gemeenteraad werd goedgekeurd op 21 mei 2024.

De visie voor het gebied van Innovatieve Stadshaven wijzigde tussen s-RSA en SRA, omdat het verlies aan economische ruimte een steeds concretere bedreiging werd voor de stad.

De startnota van het RUP Innovatieve Stadshaven legde al de relatie met het in opmaak zijnde SRA, dat als nieuwe rechtsbasis zal dienen voor het verdere planproces van de opmaak van het RUP.

Het plangebied bevindt zich binnen het deelgebied 'kanaalzone' en binnen de stedelijke laag 'slimme netwerkstad'. Hierbij werd het gebied gecategoriseerd als productieve zone met stedelijke uitstraling.

De planopties van het RUP Innovatieve Stadshaven zijn conform aan deze van het Strategisch Ruimteplan Antwerpen en zullen in het verdere verloop van de opmaak van het RUP worden opgenomen in de toelichtingsnota.

Planningsdelegatie met instemming overeenkomstig artikel 2.2.2 §2 in samenhang gelezen met artikel 2.2.18, § 1 VCRO

Aangezien het vooropgestelde plangebied gericht is op bedrijvigheid en nieuwe economie, er watergebonden bedrijvigheid aanwezig is, het plangebied gelegen is binnen het grootstedelijk gebied Antwerpen en grenst aan

het Economisch Netwerk Albertkanaal, kan het bedrijventerrein als regionaal beschouwd worden, waarvoor het Vlaamse niveau in principe exclusief bevoegd is cf. de taakstelling opgenomen in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen vraagt daarom aan de Minister om in uitvoering van artikel 2.2.2, §2 VCRO een plandelegatie te verlenen voor de opmaak van het RUP Innovatieve Stadshaven.

Planningsdelegatie in combinatie met instemming overeenkomstig artikel 2.2.18, §1 VCRO

In functie van het optimaliseren van de watergebonden toegankelijkheid van het plangebied van de Innovatieve Stadshaven, komt het Straatsburgdok Zuidkade naar voor als een overslagkade met veel potentieel. De draagkracht van deze kade zal naar aanleiding van de Oosterweeltunnels verhoogd worden om zo de gebruiksmogelijkheden voor watergebonden overslag te maximaliseren. Om het effectief gebruik van deze kade te faciliteren, moeten evenwel de nodige constructies, zoals kranen en transportbanden, etc. hiervoor mogelijk worden gemaakt binnen het RUP Innovatieve Stadshaven. Momenteel laten de stedenbouwkundige voorschriften van het gewestelijk RUP 'Oosterweel – wijziging' dit evenwel niet eenduidig toe. Binnen het gewestelijk RUP 'Oosterweel – wijziging' verbiedt artikel 2.2 van de stedenbouwkundige voorschriften namelijk om in deze zone gebouwen en constructies op te richten andere dan noodzakelijk voor de ongelijkvloerse wegeninfrastructuur, in functie van de ruimtelijke inpassing, ecologische verbindingen, kruisende infrastructures en leidingen. De stad Antwerpen wenst daarom met de voorschriften van het gemeentelijk RUP 'Innovatieve Stadshaven' af te wijken van artikel 2.2 van het gewestelijk RUP 'Oosterweelverbinding – wijziging'. Meer specifiek wenst de stad Antwerpen om ter hoogte van Mexico-eiland het bouwverbod op te heffen voor constructies noodzakelijk voor de overslag van goederen via het water met de bijkomende beperking dat deze constructies de stabiliteit van de Oosterweeltunnels niet in het gedrang mogen brengen. Omwille van bovenstaande redenen verzoekt het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen de Minister om een planningsdelegatie in combinatie met een instemming te verlenen om af te wijken van de vermelde stedenbouwkundige voorschriften van het gewestelijk RUP 'Oosterweel - wijziging' in het kader van de opmaak van het gemeentelijk RUP Innovatieve Stadshaven.

Sectorale regelgeving inzake vrije stroken rond autosnelwegen (besluit 25 januari 2019)

Naast het gewestelijk RUP 'Oosterweelverbinding – wijziging' heeft ook de sectorale regelgeving inzake de vrije stroken langs autosnelwegen een impact op de bouwmogelijkheden in de omgeving van de Oosterweelverbinding. Deze regelgeving staat echter los van de vooropgestelde RUP-procedure. Hierover wordt in overleg gegaan met de minister van mobiliteit en de wegbeheerders.

Financiële gevolgen

Nee

Strategisch kader

Dit besluit past in de realisatie van volgende doelstellingen/projecten:

- 5 - Woonstad
 - 2WNS03 - Ruimtelijke ordening
 - 2WNS0302 - Plannen
 - 2WNS030202 - Ruimtelijke uitvoeringsplannen

Besluit

Artikel 1

Het college keurt de collegiale brief goed, gericht aan de Vlaams minister van Omgeving, met het verzoek tot planningsdelegatie met instemming voor de opmaak van het gemeentelijk RUP 'Innovatieve Stadshaven'.

Artikel 2

Dit besluit heeft in principe geen financiële gevolgen.

Bijlagen

1. 20240613_delegatieaanvraag RUP ISH.docx
2. 20240614_CBS_HD_AG_delegatieaanvraag RUP_ISH.pdf

Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving,
Energie en Toerisme
Mevrouw Zuhail Demir
Seven - 6de verdieping
Koning Albert II-laan 7,
1210 Sint-Joost-ten-Node, België

Stuur alle briefwisseling naar:
Het college van burgemeester en schepenen
Grote Markt 1, 2000 Antwerpen

Gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Innovatieve Stadshaven'. District Antwerpen. Aanvraag planningsdelegatie met instemming

Geachte mevrouw de Minister,

Wij schrijven u aan in het kader van de lopende planningsprocedure voor het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Innovatieve Stadshaven in de stad Antwerpen. Graag wensen wij u een verzoek tot planningsdelegatie met instemming tot afwijking van de voorschriften van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan "Oosterweelverbinding-wijziging" voor te leggen overeenkomstig artikel 2.2.2 §2 in samenhang gelezen met artikel 2.2.18, § 1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: "VCRO").

Wij lichten dit graag nader toe.

Situering

De stad Antwerpen wenst een RUP op te maken voor de omgeving van het Eilandje fase 2 en Steenborgerweert.

In 2016 besliste het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen om de tweede ontwikkelingsfase van het Eilandje verder uit te werken als Innovatieve Stadshaven, een economisch relevant gebied tussen de zeehaven, de stad en de achterhaven (Economisch Netwerk Albertkanaal). Tot dan was voor dit gebied een toekomstvisie geprojecteerd voor een gemengde stedelijke ontwikkeling. Omdat de stad Antwerpen echter merkte dat de menging van functies leidde tot het verdrijven van een aantal economische ontwikkelingen uit de stad, werd het perspectief van een stedelijke bedrijventoneel naar voorgeschoven. Antwerpen Noord en het Eilandje zouden verder worden ontwikkeld als een gemengde stedelijke zone.

In 2018 werd voor dit bestaand bedrijventerrein de ontwikkelingsvisie 'Innovatieve Stadshaven' goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen. Dit besluit legde een eerste ambitieus toekomstperspectief op tafel die de richting van de verdere transitie van het gebied aanzette, met onder meer volgende principes:

Datum

8 september 2022

Contact

marjolein.lyssens@antwerpen.be

- er is ruimte voor bedrijvigheid, waarbij de Innovatieve Stadshaven de link versterkt tussen de stad en de haven;
- de Innovatieve Stadshaven is een proeftuin voor nieuwe economie, waarbij de focus ligt op vernieuwende technieken en circulaire economie;
- compact en efficiënt ruimtegebruik wordt aangemoedigd;
- er wordt bijgedragen aan de creatie van werkgelegenheid; en
- er wordt volop ingezet op duurzame, doordachte vervoerskeuzes, waarbij ook de toekomstmogelijkheden van watergebonden transport worden meegenomen.

Tegelijk besliste het college van burgemeester en schepenen om de gewestplanbestemming (gebied voor ambachtelijke bedrijven en kleine en middelgrote ondernemingen) te bestendigen. Dit tweede element werd ingegeven vanuit de doelstelling bedrijvigheid op deze plek ten volle ontwikkelingskansen te geven en zijn plaats binnen de stad te behouden. Deze doelstelling wordt nog steeds onderschreven. Herbestemming naar bijvoorbeeld wonen is niet aan de orde. Dit zou onder andere leiden tot een stijging van de grondwaarde, waardoor het niet houdbaar is voor bedrijven om zich hier te blijven vestigen.

De stad stelt echter vast dat de bestemmingsmogelijkheden van het gewestplan onvoldoende ruimte laten om de transitie naar een toekomstgericht bedrijventerrein op deze plek afdoende te begeleiden. De Innovatieve Stadshaven leent zich namelijk bij uitstek tot een transformatie naar een kwalitatieve, levendige en meer stedelijke werkomgeving met een onderscheiden identiteit. Iets waar bedrijven en werknemers steeds meer belang aan hechten. Dit vraagt enerzijds om een ruimere economische functionele programmering. Er wordt hiervoor bijvoorbeeld gedacht aan een slimme verweving van bijvoorbeeld onderwijsinstellingen, maakbedrijvigheid, sportinfrastructuur, dag- en nachtrecreatie of maatschappelijke functies wat kan bijdragen aan de stedelijke kwaliteit. Anderzijds vraagt de stedelijke ambitie een ruimtelijke transitie. Logistieke stromen en ruimte voor zwakke weggebruikers worden geoptimaliseerd zonder onderlinge conflicten, de gebouwde omgeving wordt verdicht door stapeling op maat van de bedrijvigheid.

Verzoek tot planningsdelegatie met instemming overeenkomstig artikel 2.2.2 §2 in samenhang gelezen met artikel 2.2.18, § 1 VCRO

RUP Innovatieve Stadshaven en relatie met Strategisch Ruimteplan Antwerpen

In 2021 keurde de gemeenteraad van de stad Antwerpen de intentie voor de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan Innovatieve Stadshaven binnen de doelstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen goed. Inmiddels keurde het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen op 9 december 2022 de startnota van het RUP Innovatieve Stadshaven goed.

Bij start van de opmaak van het RUP Innovatieve Stadshaven was het strategisch Ruimtelijk Structuurplan Antwerpen (s-RSA) het geldende ruimtelijk beleidsplan voor de stad Antwerpen. Parallel werkte de stad Antwerpen aan een nieuw Strategisch Ruimteplan Antwerpen (SRA), dat door de gemeenteraad werd goedgekeurd op 21 mei 2024.

De visie voor het gebied van Innovatieve Stadshaven wijzigde tussen s-RSA en SRA, omdat het verlies aan economische ruimte een steeds concretere bedreiging werd voor de stad.

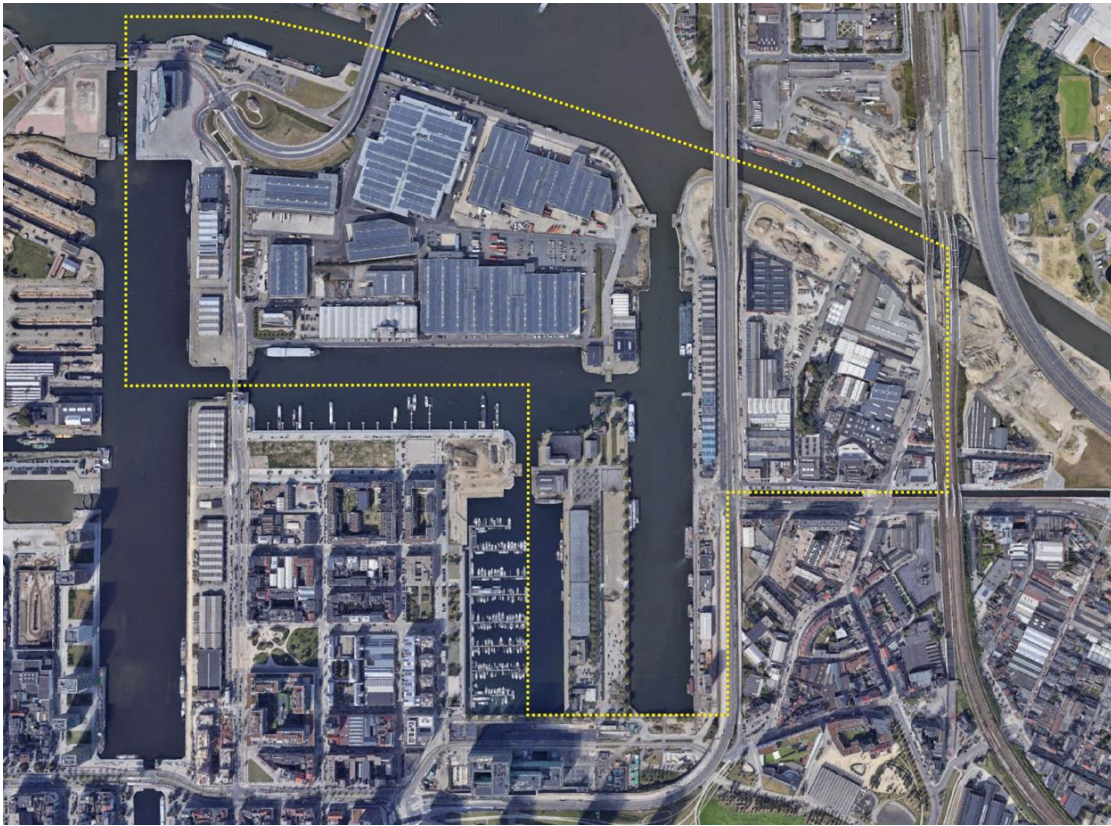
De startnota van het RUP Innovatieve Stadshaven legde al de relatie met het in opmaak zijnde SRA, dat als nieuwe rechtsbasis zal dienen voor het verdere planproces van de opmaak van het RUP.

Het plangebied bevindt zich binnen het deelgebied 'kanaalzone' en binnen de stedelijke laag 'slimme netwerkstad'. Hierbij werd het gebied gecategoriseerd als productieve zone met stedelijke uitstraling.

De planopties van het RUP Innovatieve Stadshaven zijn conform aan deze van het Strategisch Ruimteplan Antwerpen en zullen in het verdere verloop van de opmaak van het RUP worden opgenomen in de toelichtingsnota.

Verzoek tot planningsdelegatie

Het plangebied van het gemeentelijk RUP Innovatieve Stadshaven omvat het Kempeneiland, Mexico-eiland, Asiadok-Oostkaai en het gedeelte Steenborgerweert tussen Noorderlaan en de spoorweg.

Principiële afbakening RUP Innovatieve Stadshaven (verder te verfijnen).

Aangezien het vooropgestelde plangebied gericht is op bedrijvigheid en nieuwe economie, er watergebonden bedrijvigheid aanwezig is en het plangebied grenst aan het Economisch Netwerk Albertkanaal, kan het bedrijventerrein als regionaal beschouwd worden, waarvoor het Vlaamse niveau in principe exclusief bevoegd is cf. de taakstelling opgenomen in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. De stad Antwerpen vraagt daarom aan de Minister in uitvoering van artikel 2.2.2 §2 VCRO om de bevoegdheid voor de opmaak van het RUP conform de stedelijke visie – Innovatieve stadshaven te delegeren aan het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen.

Verder verzoekt de stad Antwerpen om de planningsdelegatie te combineren met een instemming overeenkomstig artikel 2.2.18, §1 VCRO.

In functie van het optimaliseren van de watergebonden toegankelijkheid van het plangebied van de Innovatieve Stadshaven, komt de Straatsburgdok Zuidkade naar voor als een overslagkade met veel potentieel. De draagkracht van deze kade zal naar aanleiding van de Oosterweeltunnels verhoogd worden om zo de gebruiksmogelijkheden voor watergebonden overslag te maximaliseren. Om het

effectief gebruik van deze kade te faciliteren, moeten evenwel de nodige constructies, zoals kranen en transportbanden, etc. hiervoor mogelijk worden gemaakt binnen het RUP Innovatieve Stadshaven. Momenteel laten de stedenbouwkundige voorschriften van het gewestelijk RUP 'Oosterweel – wijziging' dit evenwel niet éénduidig toe.

Binnen het gewestelijk RUP 'Oosterweel – wijziging' verbiedt artikel 2.2 van de stedenbouwkundige voorschriften namelijk om in deze zone gebouwen en constructies op te richten andere dan noodzakelijk voor de ongelijkvloerse wegeninfrastructuur, in functie van de ruimtelijke inpassing, ecologische verbindingen, kruisende infrastructuren en leidingen.

GRUP Oosterweel t.h.v. Mexico-eiland en Steenborgerweert: gedeeltelijke herziening van artikel 2.2

Omdat vandaag onvoldoende duidelijk is of overslaginfrastructuur past binnen de beschreven afwijkmogelijkheid voor kruisende infrastructuur, wenst de stad Antwerpen met de voorschriften van het gemeentelijk RUP 'Innovatieve Stadshaven' af te wijken – dan wel een verduidelijking toe te voegen specifiek rond overslaginfrastructuur- van artikel 2.2 van het gewestelijk RUP 'Oosterweelverbinding – wijziging'. Meer specifiek wenst de stad Antwerpen om ter hoogte van Mexico-eiland het bouwverbod op te heffen voor constructies noodzakelijk voor de overslag van

goederen via het water met de bijkomende beperking dat deze constructies de stabiliteit van de Oosterweeltunnels niet mogen hypothekeren.

Mocht u nadere toelichting wensen bij het bovenstaande verzoek tot planningsdelegatie met instemming, houden wij ons graag beschikbaar.

Met vriendelijke groeten,

Namens het college van burgemeester en schepenen,

de algemeen directeur

de burgemeester

Sven Cauwelier

Bart De Wever